

BOSNA I HERCEGOVINA
REPUBLIKA SRPSKA
VRHOVNI SUD REPUBLIKE SRPSKE
Broj: 86 0 P 045848 20 Rev
Banjaluka, 06.7.2021. godine

Vrhovni sud Republike Srpske u Banjaluci, u vijeću sastavljenom od sudija: Violande Šubarić, kao predsjednika vijeća, Biljane Tomić i Gorjane Popadić, kao članova vijeća, u pravnoj stvari tužiteljice B.R., kći A., iz D.S., opština Š., koju zastupa punomoćnik S. M., advokat iz D., protiv tuženih, Društvo sa ograničenom odgovornošću, trgovinu i usluge J.r. Š. (dalje: prvotužena), koju zastupa punomoćnik N.R., advokat iz D. i R.b. d.d. S. (dalje: drugotužena), koju zastupa punomoćnik Z.Z., radnik drugotužene, radi utvrđenja i proglašenja izvršenja nedopuštenim, vrijednost predmeta spora: 32.000,00 KM, odlučujući o reviziji tužiteljice izjavljenoj protiv presude Okružnog suda u Doboju broj: 86 0 P 045848 20 Gž od 22.4.2020. godine, na sjednici održanoj 06.7.2021. godine, donio je

PRESUDU

Revizija se odbija.

Obrazloženje

Presudom Osnovnog suda u Modriči broj: 86 0 P 045848 17 P od 26.6.2019. godine, djelimično je usvojen tužbeni zahtjev tužiteljice slijedom čega je utvrđeno da je ništav i da ne proizvodi pravno dejstvo Ugovor broj: ... o zasnivanju hipoteke na nekretninama, zaključen kod notara N.A. iz M. na nekretninama upisanim u Knjigu uloženih ugovora o prodaji poslovnih prostora i garaža upisanih kod RGU B.L., PJ Š., listovi broj: 321, 320, 319, 318, 317, 316, 315, 314, 313 i 312, što se odnosi na k.č.br. 260/2 iz zk.ul.br. 44 k.o. Š., i Duga međuendecima i stambeno poslovni objekat Po+P+3, broj k.č. 260/2 površine 2233 m², kuća, zgrada i dvorište iz Pl.br. 2119/0, k.č.br. 1105/0, Duga, kuća i zgrada površine 1459 m², Duga dvorište 774 m², ukupne površine 2233 m², te se briše založno pravo na ½ navedenih nekretnina (stav I).

Stavom drugim izreke pobijane presude proglašeno je nedopuštenim izvršenje na ½ nekretnina upisanih u Knjigu uloženih ugovora o prodaji poslovnih prostora i garaža upisanih kod RGU B.L., PJ Š., listovi broj: 321, 320, 319, 318, 317, 316, 315, 314, 313 i 312, što se odnosi na k.č.br. 260/2 iz zk.ul.br. 44 k.o. Š., i Duga međuendecima i stambeno poslovni objekat Po+P+3, broj k.č. 260/2 površine 2233 m², kuća, zgrada i dvorište iz Pl.br. 2119/0, k.č.br. 1105/0, Duga, kuća i zgrada površine 1459 m², Duga dvorište 774 m², ukupne površine 2233 m², koje su predmet izvršenja u postupku koji se vodi kod Osnovnog suda u Modriči pod poslovnim brojem: 86 0 Ip 009879 10 Ip pa se u tom dijelu isto ukida i obustavlja navedeni izvršni postupak.

Stavom trećim izreke pobijane presude odbijen je kao neosnovan tužbeni zahtjev tužiteljice u preostalom dijelu, kojim je tražila da sud utvrdi da je nedopušteno izvršenje na nekretninama označenim kao k.č.br. 1/13, kućište, dvorište i stambeno poslovna zgrada u površini od 338 m², iz zk.ul.br. 279 k.o. Š., Pl.br. 2086/7, k.č.br. 105/1, ul. ... površine 312 m² dvorište površine 22

m², kao i da nekretnine upisane u Knjigu uloženih ugovora o prodaji poslovnih prostora i garaža upisanih kod RGU B.L., PJ Š., listovi broj: 321, 320, 319, 318, 317, 316, 315, 314, 313 i 312, što se odnosi na k.č.br. 260/2 iz zk.ul.br. 44 k.o. Š., i Duga međuendecima i stambeno poslovni objekat Po+P+3, broj k.č. 260/2 površine 2233 m², kuća, zgrada i dvorište iz Pl.br. 2119/0, k.č.br. 1105/0, Duga, kuća i zgrada površine 1459 m², Duga dvorište 774 m², ukupne površine 2233 m², i k.č.br. 1/13, kućište, dvorište i stambeno poslovna zgrada u površini od 338 m², iz zk.ul.br. 279 k.o. Š., Pl.br. 2086/7, k.č.br. 105/1, ul. ... površine 312 m² dvorište površine 22 m² predstavljaju zajednički stečenu imovinu u braku tužiteljice i pokojnog A.R., što je prvotužena dužna priznati da tužiteljici pripadne jedna polovina bračne tekovine – obligacionopravnog zahtjeva u ukupnoj vrijednosti od 1.880.856,00 KM, odnosno s obzirom na činjenicu da drugotužena nema novčanih sredstava na svom žiro računu za isplatu iznosa od 1.880.856,00 KM po osnovu bračne tekovine – obligacionopravnog zahtjeva, da je dužna priznati i trpiti da se tužiteljica uknjiži na nekretninama iz stava I presude. Odlučeno je da svaka stranka snosi svoje troškove postupka (stav IV).

Presudom Okružnog suda u Doboju broj: 86 0 P 045848 20 Gž od 22.4.2020. godine, žalba drugotužene je uvažena i prvostepena presuda preinačena u stavu I i II njene izreke, tako da su i u tom dijelu zahtjevi tužiteljice odbijeni, te je odbijena žalba tužiteljice, kao neosnovana.

Blagovremeno izjavljenom revizijom tužiteljica pobija drugostepenu odluku zbog povrede odredaba parničnog postupka i pogrešne primjene materijalnog prava, sa prijedlogom da se osporena presuda preinači tako da se udovolji tužbenom zahtjevu u cjelini, ili da se ukine i predmet vrati nadležnom sudu na ponovno suđenje i odlučivanje.

U odgovoru, drugotužena osporava osnovanost revizionih navoda i predlaže da se revizija odbije, kao neosnovana. Prvotužena nije odgovorila na reviziju.

Revizija nije osnovana.

Predmet spora je, podneskom tužiteljice od 31.7.2018. godine, konačno uređeni tužbeni zahtjev, da se utvrdi da je po osnovu zajedničkog sticanja u toku trajanja bračne zajednice, sa pokojnim suprugom A. R., stekla 1/2 dijela na nekretninama bliže označenim i opisanim u izreci prvostepene presude, slijedom čega da joj se dosudi iznos od 1.880.856,00 KM, koji predstavlja polovinu njihove vrijednosti, odnosno (budući da prvotužena nema sredstava na računu) da prvotužena trpi i dozvoli da se tužiteljica uknjiži kao vlasnik i posjednik na jednoj polovini navedenih nekretnina, te da se utvrdi da je ništav ugovor o zasnivanju hipoteke na spornim nekretninama, zaključen između prvotužene, kao zalagodavca i drugotužene, kao zalogoprimca (bliže označen i opisan u izrekama nižestepeni presuda) i da se proglasi nedopuštenim izvršenje na 1/2 predmetnih nekretnina, koje se vodi kod Osnovnog suda u Modriči, pod brojem: 86 0 Ip 009879 10 Ip i u tom dijelu obustavi izvršni postupak.

Odlučujući o zahtjevima tužiteljice, na temelju izvedenih dokaza, prvostepeni sud je utvrdio: da je tužiteljica bila u braku sa pokojnim A.R. (vlasnikom i direktorom prvotužene) od ...1988. godine, do njegove smrti, ...2010. godine; da se nekretnine koje su predmet ovog spora u odgovarajućim javnim evidencijama (zemljišnoj knjizi, posjedovnom listu i knjizi uloženih ugovora o prodaji poslovnih zgrada, poslovnih prostora i garaža) vode kao posjed i svojina prvotužene; da je dana 02.02.2009. godine zaključen sporni ugovor o zasnivanju hipoteke na nekretninama (bliže opisanim u stavu I izreke prvostepene presude, koje su tada a i sada su uknjižene na prvotuženu), između drugotužene, kao zalogoprimca i prvotužene, kao

zalagodavca, radi obezbjeđenja novčanog potraživanja po osnovu ugovora o kreditiranju i poslovnoj saradnji (sa sedam izmjena tog ugovora) broj: ... od 20.3.2007. godine, u ukupnom iznosu od 3.273.902,29 KM, koji je zaključen između drugotužene kao davaoca finansijske podrške (kredita) i prvotužene, kao korisnika tih sredstava; da je taj ugovor o zasnivanju hipoteke (kao i ugovor o kreditiranju i poslovnoj saradnji) za zalagodavca potpisao A.R., upisan u sudski registar kao direktor zalagodavca (prvotužene) bez ograničenja ovlaštenja i kao jedini osnivač prvotužene (jednočlanog društva sa ograničenom odgovornošću); da je sada, u sudskom registru, kao jedini osnivač (sa udjelom od 100%) i direktor prvotužene bez ograničenja, upisana tužiteljica; da je u izvršnom postupku koji se vodi kod Osnovnog suda Modriča pod brojem: 86 O Ip 009879 10 Ip (u kojem se traži izvršenje prodajom nekretnina koje su predmet ovog spora) tužiteljica, kao treće lice, upućena na parnicu radi dokazivanja tvrdnje da je to izvršenje nedopušteno na 1/2 dijela tih nekretnina, zato što one predstavljaju bračnu tekovinu i zato što ugovor o zasnivanju hipoteke nije valjan.

Polazeći od tako utvrđenog činjeničnog stanja, prvostepeni sud, temeljem odredbe člana 103. Zakona o obligacionim odnosima („Službeni list SFRJ“ broj: 29/78, 39/85, 45/89, 57/89 i „Službeni glasnik RS“ broj: 17/93, 3/96, 39/03, 74/04), utvrđuje da je ništav predmetni ugovor o zasnivanju hipoteke, budući da je zaključen bez prethodnog donošenja i evidentiranja odluke o zalaganju, koju je jedini član društva (A.R.) morao donijeti vršeći ovlaštenja skupštine kao organa društva, što je protivno odredbama člana 131. i 132. Zakona o privrednim društvima („Službeni glasnik RS“ broj: 127/08 do 82/19 – u daljem tekstu: ZPD), slijedom čega udovoljava tužbenom zahtjevu i u dijelu kojim je traženo utvrđenje nedopuštenosti izvršenja na 1/2 spornih nekretnina, te obustava izvršnog postupka.

U ostalom dijelu (koji se svodi na zahtjev da se utvrdi da sporne nekretnine predstavljaju zajedničku bračnu tekovinu tužiteljice i njenog bračnog supružnika (A.R.), sa jednakim dijelovima, i da prvotužena trpi i dozvoli da se tužiteljica uknjiži kao vlasnik i posjednik na jednoj polovini tih nekretnina) prvostepeni sud je odbio tužbeni zahtjev, uz obrazloženje da tužiteljica tokom postupka nije dokazala da su se predmetne nekretnine na kojima su izgrađeni poslovni objekti, vodile prvobitno kao posjed i vlasništvo njenog supruga i da ih je on, bez njenog znanja i saglasnosti uknjižio kao posjed i vlasništvo prvotužene, kao ni to da uloženi iznos od 5.000,00 KM (osnivački kapital prvotužene) predstavlja zajednički stečenu imovinu nje i osnivača, pa da nisu ispunjeni uslovi iz člana 270. stav 5. Porodičnog zakona („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj: 54/02, 41/08 i 63/14 – u daljem tekstu: PZ), koji bi činili osnovanim zahtjev tužiteljice u ovom dijelu.

Odlučujući o žalbama tužiteljice i drugotužene, drugostepeni sud je prihvatio činjenična utvrđenja prvostepenog suda, ali je našao da je prvostepena presuda, u dijelu kojim je udovoljeno tužbenom zahtjevu, zasnovana na pogrešnoj primjeni materijalnog prava. Nalazi da je, shodno odredbama člana 445. i 446. ZPD, trebalo primjeniti odredbe Zakona o preduzećima („Službeni glasnik RS“ broj: 24/98, 62/02, 66/02, 38/03, 97/04 i 34/06 – u daljem tekstu: ZP), koji je bio na snazi u vrijeme zaključenja ugovora o hipoteci, pa je, pozivom na odredbe člana 360. i 244. tog Zakona, uvažio žalbu drugotužene i preinačio prvostepenu presudu, tako što je odbio zahtjev tužiteljice i u dijelu kojem je prvostepeni sud udovoljio, sa obrazloženjem da odredbe relevantnog zakona nisu propisivale izričitu obavezu skupštine društva (pa tako ni jednočlanog društva) da donese odluku o zalaganju ili drugom raspolaganju imovinom. Žalbu tužiteljice je odbio.

Ovdje treba reći, da je, saglasno odredbi člana 224. tačka 4. Zakona o parničnom postupku („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj: 58/03, 85/03, 74/05, 63/07, 49/09 i 61/13 – u daljem tekstu: ZPP), drugostepeni sud, kada je odbio žalbu tužiteljice, trebao u izreci

presude navesti da se prvostepena presuda potvrđuje u dijelu koji je pobijan tom žalbom, kako ispravno ističe revizija. Međutim, kako se, po prirodi stvari, podrazumjeva da se ne mijenja presuda pobijana žalbom, kada se žalba odbije kao neosnovana, ta greška, po svom značaju i karakteru, ne utiče na pravilnost i zakonitost pobijane odluke. Naime, jasno je i iz razloga koji su sadržani u obrazloženju drugostepene presude, da je prvostepena presuda potvrđena u dijelu koji je pobijan žalbom tužiteljice, a jasno je to i tužiteljici, kako slijedi iz navoda njene revizije.

Pobijanom odlukom pravilno su odbijeni svi zahtjevi tužiteljice. Drugostepeni sud je za svoju odluku dao valjano, argumentovano i opširno obrazloženje, koje u svemu prihvata i ovaj sud i koje nije dovedeno u ozbiljnu sumnju navodima revizije, na koje će se dalje očitovati ovaj sud.

Pozivanje revizije na odredbu člana 93. ZP nije osnovano. Tom odredbom je propisano da nikakve štetne pravne posljedice ne snosi onaj ko se u pravnom prometu, postupajući savjesno, pouzda u podatke upisane u registar, te se niko ne može pozivati na to da mu podaci upisani u registar nisu bili poznati, osim ako tim zakonom nije drugačije propisano. A.R. je u registru bio upisan kao direktor prvotuzene bez ograničenja ovlaštenja, pa je saglasno tome bio ovlašten da potpiše predmetni ugovor o zasnivanju hipoteke i drugotuzena nije imala nikakvog razloga da sumnja u njegova ovlaštenja.

Ni ostale odredbe ZP, na koje se poziva i komentariše revidentica, nisu mogle ishoditi drugačiju odluku.

Odredbom člana 360. stav 2. ZP je propisano da poslove skupštine i direktora u jednočlanom društvu s ograničenom odgovornošću (kakvo društvo je i prvotuzena) obavlja vlasnik (u konkretnom slučaju je to bio A.R., suprug tužiteljice, kao jedini osnivač prvotuzene), ako odlukom o osnivanju nije drukčije određeno i da se odluke u takvom društvu, koje se donose u vršenju funkcija upravljanja društvom upisuju u knjigu odluka društva (stav 3.) a da odluke iz stava 3. ovog člana koje nisu upisane u knjigu odluka ne proizvode pravno dejstvo, kako propisuje odredba stava 4, te da se na knjigu odluka društva s ograničenom odgovornošću shodno primjenjuju odredbe člana 244. stav 6. i 7. ovog zakona, kako slijedi iz odredbe stava 5. navedenog člana 360. ZP.

Odredbom člana 244. stav 6. ZP, propisano je da se u knjigu odluka upisuju: 1) odluke o usvajanju godišnjih računovodstvenih iskaza i izvještaja o poslovanju; 2) odluke o raspodjeli dobiti i pokriću gubitaka; 3) odluke o povećanju i smanjenju osnovnog kapitala; 4) investicione odluke; 5) odluke o statusnim promjenama, promjeni oblika i prestanku akcionarskog društva; 6) druge odluke značajne za vršenje funkcija upravljanja društvom; dok je stavom 7. istog člana propisano da se knjiga odluka vodi uredno, te da se podaci upisani u knjigu odluka ne smiju mijenjati niti brisati.

Odluka kojom se zasniva hipoteka ne predstavlja ni jednu od odluka koje ima u vidu odredba član 244. stav 6. ZP, niti ona po svom sadržaju i dejstvu predstavlja odluku koja se donosi u vršenju funkcija upravljanja društvom (član 360. stav 3. ZP), pa te zakonske odredbe nisu bile od uticaja na ocjenu zakonitosti predmetnog ugovora o zasnivanju hipoteke, kako ispravno nalazi drugostepeni sud, sa kakvim obrazloženjem se slaže i ovaj sud. Osim toga, čak i pod uslovom da je bilo nužno formalno donijeti odluku o zasnivanju ugovora o hipoteci i upisati je u knjigu odluka društva, s obzirom da je sporni ugovor o zasnivanju hipoteke zaključio i potpisao A.R., kao jedini osnivač (vlasnik) prvotuzene, pa je u smislu odredbe člana 360. stav 2. ZP (kako je naprijed rečeno), vršio poslove skupštine i direktora, takav nedostatak bi bio time saniran.

Pozivanje revidentice na odredbe statuta prvotužene, koje nisu pročitane i izvedene kao dokaz u postupku koji je prethodio donošenju nižestepenih odluka i pod uslovom da je od značaja za odlučivanje, nije relevantno, jer se u fazi revizionog postupka, u smislu odredbe člana 242. ZPP, mogu iznositi nove činjenice i predlagati novi dokazi samo ako se oni odnose na povrede odredaba parničnog postupka koje su učinjene u postupku pred drugostepenim sudom, što ovdje nije slučaj.

Izvod iz knjige uloženi ugovora o otkupu stambenih zgrada i stanova, kao i izvod iz knjige uloženi ugovora o prodaji poslovnih zgrada, poslovnih prostorija i garaža, služi kao dokaz o vlasništvu upisane nekretnine, pa neosnovano revizija napada zaključak nižestepeni sudova da je drugotužena kod zasnivanja hipoteke bila savjesna, jer se pouzdale u istinitost upisa sadržanog, između ostalih, i u ovim javnim evidencijama nekretnina.

Pravilno je drugostepeni sud odbio i argumentovano obrazložio, pozivom na odredbu člana 77. i člana 102. stav 2. ZPP, zašto prvostepeni sud nije pogriješio kada je odbio da na glavnoj raspravi, održanoj dana 29.05.2019. godine, prihvati i provede naknadno pribavljene dokaze tužiteljice (rješenje o dodjeli na korištenje neizgrađenog gradskog zemljišta broj: ... od 30.6.2006. godine, kupoprodajni ugovor zaključen dana 28.02.2005. godine između A.R. kao kupca i M.. kao prodavca i kupoprodajni ugovor zaključen dana 18.12.2006. godine između prodavca A.R. i prvotužene kao kupca), pa se ovaj prigovor neosnovano ponavlja u reviziji. Osim toga, iz rješenja o dodjeli na korištenje neizgrađenog gradskog zemljišta od 30.6.2006. godine, proizlazi da je to zemljište dodijeljeno upravo prvotuženoj, a ne A.R. kao fizičkom licu, te da je ugovorom od 18.12.2006. godine A.R. prodao prvotuženoj nekretnine za kupoprodajnu cijenu od 357.964,80,00 KM (čime je i pod uslovom da se radilo o zajedničkoj imovini bračnih supružnika, ona samo promjenila oblik), pa ni ti dokazi ne bi potvrdili tvrdnju tužiteljice da je njen bračni supružnik (A.R.) njihovu zajednički stečenu imovinu prenio na prvotuženu.

Tokom postupka je utvrđeno da su nekretnine koje su predmet ovog spora vlasništvo prvotužene, slijedom čega je s pravom, pozivom na odredbu člana 270. stav 5. PZ, odbijen zahtjev tužiteljice za utvrđenje da one predstavljaju bračnu tekovinu i da njoj po tom osnovu pripada 1/2 njihovog dijela.

Ovo i kod činjenice da je prvotužena osnovana za vrijeme trajanja bračne zajednice između tužiteljice i njenog supruga A.R., kao jedinog osnivača prvotužene, te činjenice da osnivački ulog od 5.000,00 KM predstavlja njihovu zajedničku imovinu (na čemu se insistira u reviziji). Naime, na osnovu tog osnivačkog udjela njen suprug je (kao jedini osnivač) upisom u sudski registar, stekao udio u privrednom društvu (prvotuženoj) u iznosu od 100%.

Dakle i pod uslovom da se udio osnivača u društvu sa ograničenom odgovornošću, nastao ulaganjem novca zarađenog radom oba bračna supružnika za vrijeme bračne zajednice, smatra njihovom zajedničkom imovinom i da svakom pripada po 1/2 tog udjela, kakvo utvrđenje tužiteljica nije tražila (uostalom, ona za takav zahtjev nema ni potrebe jer je već u sudskom registru upisana kao jedini osnivač, sa udjelom od 100%), ona nema pravo da zahtjeva da se na nepokretnoj imovini prvotužene (koja ima svoj vlastiti subjektivitet, nezavisno od subjektiviteta osnivača) utvrdi njen suvlasnički dio od jedne polovine, na šta se svodi njen zahtjev. Udio u privrednom društvu konstituiše prava i obaveze koje pripadaju njegovom imaocu. Udjelom se može slobodno raspolagati u skladu sa zakonom i aktima društva, ali sticanjem udjela u privrednom društvu, (čak i kada on iznosi 100%) imalac tog udjela ne stiče vlasnička ili suvlasnička prava na imovini ili pojedinim djelovima imovine, odnosno na pokretnim i nepokretnim stvarima koje pripadaju društvu.

Naprijed izloženo ukazuje da ni ostali navodi revizije nisu od uticaja na pravilnost i zakonitost pobijane presude, slijedom čega je odlučeno kao u izreci temeljem odredbe člana 248 ZPP.

Predsjednik vijeća
Violanda Šubarić

Za tačnost otpravka ovjerava
Rukovodilac sudske pisarnice
Biljana Ačić